

คู่มือโครงการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพเพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานเศรษฐกิจชีวภาพ

1. ความสอดคล้อง

- 1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน
- 1.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ประเด็น การเกษตร
 - แผนแม่บทย่อย เกษตรชีวภาพ

2. หลักการและเหตุผล

เนื่องจากโครงสร้างประชากรของประเทศไทยที่กำลังเปลี่ยนแปลงไปเข้าสู่สถานการณ์สังคมผู้สูงอายุ ดังนั้น จึงเกิดความจำเป็นในการดูแลสุขภาพเพิ่มมากขึ้น โดยคำนึงถึงความปลอดภัย ทำให้ปัจจุบันตลาดมีความต้องการผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติเพิ่มมากขึ้น โดยเน้นกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติที่อยู่ในกระแส และรัฐบาลมีนโยบายให้การสนับสนุนให้เกิดการพัฒนา คือ สินค้าเกษตรชีวภาพ ได้แก่ พืชสมุนไพร และแมลงเศรษฐกิจ

ในขณะเดียวกัน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีนโยบาย “ตลาดนำ นวัตกรรมเสริม เพิ่มรายได้” ส่งเสริมการเกษตรมูลค่าสูงโดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม ในการยกระดับสินค้าเกษตรให้มีความปลอดภัย มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน และส่งเสริมการแปรรูปสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร เพื่อให้ตรงตามความต้องการของตลาด แต่เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการผลิตพืชสมุนไพร และแมลงเศรษฐกิจ อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งเรื่องการปลูก/การเลี้ยง และการแปรรูป ตลอดจนขาดการเชื่อมโยงระหว่างผู้ผลิต ผู้ประกอบการ ผู้บริโภค และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กรมส่งเสริมการเกษตรเล็งเห็นว่า โรงพยาบาลที่ใช้ยาและผลิตภัณฑ์สมุนไพรในการรักษาโรค เป็นตลาดลำดับแรกที่จะต้องใช้พืชสมุนไพรที่มีคุณภาพ สะอาดปลอดภัย จากแหล่งผลิตที่สามารถตรวจสอบได้อย่างสะดวก ในขณะที่ ตลาดของแมลงเศรษฐกิจมุ่งเน้นผลผลิตที่มีคุณภาพได้มาตรฐานเพื่อเข้าสู่อุตสาหกรรมต่อเนื่อง ดังนั้น จึงต้องมีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตของเกษตรกร ให้มีทั้งชนิด ปริมาณ และคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของตลาดรวมถึงสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิตด้วยการแปรรูป และสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรเพิ่มมากขึ้น เกิดความยั่งยืนในอาชีพต่อไป

3. วัตถุประสงค์

3.1 เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงการผลิตของเกษตรกรกับโครงการพัฒนามาตรฐานการผลิตยาสมุนไพร ของกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ผ่านมาตรฐาน GMP หรือโรงพยาบาลที่มีการใช้วัตถุดิบสมุนไพร

3.2 เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตพืชสมุนไพรให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน และเป็นแหล่งวัตถุดิบสมุนไพรให้กับโรงพยาบาล

3.3 เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรแปรรูปเบื้องต้น สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับพืชสมุนไพรและแมลงเศรษฐกิจ

3.4 เพื่อให้เกิดกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตสมุนไพร และแมลงเศรษฐกิจที่สามารถบริหารจัดการด้านการผลิตสินค้าที่ได้คุณภาพ สามารถแปรรูป และเชื่อมโยงการตลาด

4. เป้าหมาย

- 4.1 เกษตรกรผู้ผลิตสมุนไพร จำนวน 1,110 ราย
- 4.2 เกษตรกรผู้เลี้ยงแมลงเศรษฐกิจ จำนวน 700 ราย

5. สถานที่ดำเนินการ

5.1 พื้นที่ผลิตสมุนไพรใน 37 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดชัยนาท ปทุมธานี สระบุรี สิงห์บุรี กาญจนบุรี สุพรรณบุรี นครปฐม จันทบุรี สระแก้ว ภาพลันธุ์ นครพนม ร้อยเอ็ด บุรีรัมย์ มหาสารคาม มุกดาหาร อำนาจเจริญ นครราชสีมาหนองคาย อุดรธานี สกลนคร ขอนแก่น ยโสธร อุบลราชธานี ศรีสะเกษ สุรินทร์ ชุมพร ตรัง ปัตตานี สตูล สุราษฎร์ธานี นราธิวาส อุทัยธานี ลำพูน พะเยา เชียงราย พิชณุโลก และจังหวัดแพร่

5.2 เกษตรกรผู้เลี้ยงแมลงเศรษฐกิจใน 35 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย แพร่ แม่ฮ่องสอน ลำปาง อุดรดิตถ์ เลย ภาพลันธุ์ ขอนแก่น นครพนม นครราชสีมา บุรีรัมย์ ร้อยเอ็ด หนองคาย หนองบัวลำภู อำนาจเจริญ อุดรธานี อุบลราชธานี ชัยภูมิ จันทบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ กระบี่ ชุมพร ตรัง นครศรีธรรมราช นราธิวาส ปัตตานี พัทลุง พังงา ระนอง ยะลา สงขลา สุราษฎร์ธานี และจังหวัดสตูล

5.3 ศูนย์ปฏิบัติการ จำนวน 5 ศูนย์ ได้แก่ ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจ จังหวัดเชียงใหม่, ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจจังหวัดชุมพร, ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดขอนแก่น, ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดจันทบุรี และศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดอุดรดิตถ์

5.4 แมลงเศรษฐกิจเป้าหมาย ได้แก่ ผีเสื้อพันธุ์ ผีเสื้อโพรง ชันโรง จิ้งหรีด และคั้ง

6. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

6.1 กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนากการผลิตสินค้าสมุนไพรชีวภาพ

6.1.1 กำหนดตัวแปรและจัดเก็บข้อมูลเพื่อประเมินคุณภาพ

เป้าหมาย

เกษตรกรผู้ปลูกสมุนไพร จำนวน 37 จังหวัด ตามข้อ 5.1 จังหวัดละ 1 กลุ่ม (30 ราย)

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ทราบถึงคุณภาพของดินและน้ำในบริเวณพื้นที่ปลูกสมุนไพรว่ามีความเหมาะสมกับการปลูกสมุนไพรหรือไม่และเหมาะสมกับการปลูกพืชสมุนไพรชนิดใด รวมถึงทราบคุณภาพผลผลิตของกลุ่มเกษตรกร ว่ามีความสะอาดปลอดภัย และมีปริมาณสารสำคัญเพียงพอความต้องการของตลาดหรือไม่ เป็นการรับรองคุณภาพให้แก่เกษตรกร ยกย่องผู้ผลิตสมุนไพรคุณภาพสูง

วิธีการดำเนินงาน

6.1.1.1 สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการตรวจวิเคราะห์ดินและน้ำ รวมทั้งสรุปผลการตรวจวิเคราะห์ โดยสำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการดังนี้

1) สุ่มตัวอย่างของดินและน้ำในพื้นที่ที่จะใช้ปลูกพืชสมุนไพร จากแปลงของเกษตรกรที่เป็นสมาชิก จำนวน 1 ตัวอย่าง

2) ส่งตัวอย่างของดินและน้ำที่ได้จากการสุ่มให้ห้องปฏิบัติการตรวจวิเคราะห์ (รายละเอียดแนวทางการเก็บตัวอย่างตามภาคผนวก 1 และ 2) ทั้งนี้ ห้องปฏิบัติการที่ส่งตรวจต้องได้มาตรฐาน และสามารถตรวจวิเคราะห์ตามรายการที่ต้องการได้

3) สำนักงานเกษตรจังหวัดส่งผลการตรวจวิเคราะห์ ให้สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร ภายในวันที่ 15 มกราคม 2568 และสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร ตรวจสอบและสรุปข้อมูล ส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตรทาง E-mail : herbdcae@gmail.com ภายในวันที่ 31 มกราคม 2568

6.1.1.2 สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการตรวจวิเคราะห์สารสำคัญและการปนเปื้อนของผลผลิต
โดยสำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการดังนี้

- 1) คัดเลือกชนิดสมุนไพรของกลุ่มที่ต้องการตรวจวิเคราะห์สารสำคัญและโลหะหนัก จำนวนไม่น้อยกว่า 2 ชนิด
- 2) สุ่มผลผลิตของสมุนไพรแต่ละชนิดจากแปลงของเกษตรกรที่เป็นสมาชิก ชนิดละ อย่างน้อย 1 ตัวอย่าง
- 3) ส่งผลผลิตของสมุนไพรที่ได้จากการสุ่มให้ห้องปฏิบัติการตรวจวิเคราะห์ ปริมาณสารสำคัญ และโลหะหนัก
- 4) จังหวัดนำผลการตรวจวิเคราะห์ที่ได้ (ผลการตรวจวิเคราะห์ดิน - น้ำ ตามข้อ 6.1.1.1 และผลการตรวจวิเคราะห์สารสำคัญและการปนเปื้อนผลผลิต ตามข้อ 6.1.1.2) มาวิเคราะห์ และอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างดิน - น้ำ และปริมาณสารสำคัญทางเภสัชกรรมของสมุนไพร เพื่อเป็น แนวทางในการบริหารจัดการกระบวนการผลิตในฤดูกาลถัดไปให้ดียิ่งขึ้นต่อไป
- 5) สำนักงานเกษตรจังหวัดส่งผลการตรวจวิเคราะห์ให้สำนักงานส่งเสริม และพัฒนาการเกษตร ภายในวันที่ 31 สิงหาคม 2568 และสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร ตรวจสอบและสรุปข้อมูล ส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตรทาง E-mail : herbdcae@gmail.com ภายใน วันที่ 15 กันยายน 2568

6.1.2 วิเคราะห์ประเมิน Problems & Pain Points การดำเนินงาน

เป้าหมาย

เกษตรกรผู้ปลูกสมุนไพร จำนวน 37 จังหวัด ตามข้อ 5.1 จังหวัดละ 1 กลุ่ม (30 ราย)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มเกษตรกรและโรงพยาบาลของรัฐที่เข้าร่วมโครงการพัฒนา มาตรฐานการผลิตยาสมุนไพร ของกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ผ่านมาตรฐาน GMP หรือโรงพยาบาลที่มีการใช้วัตถุดิบสมุนไพร ในการกำหนดเป้าหมายในการดำเนินงานร่วมกัน
2. เพื่อวิเคราะห์ประเมิน Problems & Pain Points คน พื้นที่ สินค้า ในการวางแผนการ ผลิต การตลาด และประเด็นที่ต้องการในการจัดกระบวนการเรียนรู้

แนวทางการดำเนินงาน

สำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการดังนี้

6.1.2.1 จัดเวทีเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มเกษตรกรและโรงพยาบาล โดยสำนักงานสำนักงาน เกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการดังนี้

- 1) ประสานโรงพยาบาลของรัฐที่เข้าร่วมโครงการพัฒนา มาตรฐานการผลิตยาสมุนไพร ของกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ผ่านมาตรฐาน GMP ในพื้นที่ หรือโรงพยาบาล ที่มีการใช้วัตถุดิบสมุนไพร เพื่อบูรณาการการดำเนินงานโครงการ
- 2) ดำเนินการคัดเลือกเกษตรกรจากกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 10 ราย โดยเป็นเกษตรกรที่มีความพร้อมในการผลิตและสามารถเป็นต้นแบบให้กับสมาชิกเกษตรกรรายอื่นได้
- 3) จัดเวทีเชื่อมโยงระหว่างเกษตรกรตามข้อ 1) โครงการพัฒนา มาตรฐานการผลิตยาสมุนไพร ของกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ผ่านมาตรฐาน GMP หรือโรงพยาบาล ที่มีการใช้วัตถุดิบสมุนไพร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยกำหนดขั้นตอน เงื่อนไข และมาตรฐานการรับซื้อ วัตถุดิบสมุนไพรจากเกษตรกรเพื่อการผลิตยาสมุนไพร เพื่อจัดทำแผนและกำหนดเป้าหมายการส่งเสริมการ ปลูกและความต้องการวัตถุดิบร่วมกัน (รายละเอียดโรงพยาบาลตามภาคผนวก 3)

6.1.2.2 จัดเวทีวิเคราะห์ โดยสำนักงานสำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการดังนี้

ดำเนินการจัดเวทีวิเคราะห์ประเมิน Problems & Pain Points คน พื้นที่ สินค้า เพื่อวางแผนการผลิต การตลาด และประเด็นที่ต้องการในการจัดกระบวนการเรียนรู้ แล้วสรุปประเด็นจากการวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่ รวมถึงความต้องการปัจจัยการผลิตของสมาชิกกลุ่ม โดยนำข้อมูล (ผลการวิเคราะห์ดิน-น้ำ ตามข้อ 6.1.1.1) มาวิเคราะห์ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น และอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างดิน-น้ำ และการจัดการเพื่อให้ได้ปริมาณสารสำคัญตามมาตรฐานเกสรกรรม ทั้งนี้ เมื่อพบความเสี่ยงในการผลิต ร่วมกับวิธีการบริหารจัดการความเสี่ยง จะนำไปสู่ความต้องการปัจจัยการผลิต ซึ่งปัจจัยการผลิตที่สนับสนุนต้องสามารถลดความเสี่ยงได้

ทั้งนี้ ให้จังหวัดติดตามข้อมูล และสรุปรายงานผลตามแบบ กสพ. 1 ให้สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร ภายในวันที่ 15 มกราคม 2568 และสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร ตรวจสอบและสรุปข้อมูล ส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตรทาง E-mail : herbdoe@gmail.com ภายในวันที่ 31 มกราคม 2568

6.1.3 พัฒนาศักยภาพของเกษตรกรผู้ผลิตสมุนไพร

เป้าหมาย

เกษตรกรผู้ปลูกสมุนไพร จำนวน 37 จังหวัด ตามข้อ 5.1 จังหวัดละ 1 กลุ่ม (30 ราย)

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาความรู้และศักยภาพเกษตรกรผู้ปลูกสมุนไพรให้สามารถบริหารจัดการการผลิตพืชสมุนไพร ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลผลิตได้คุณภาพตามมาตรฐานสินค้าสมุนไพร

แนวทางการดำเนินงาน

สำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการดังนี้

6.1.3.1 จัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อเพิ่มศักยภาพกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตสมุนไพร

- 1) จัดทำข้อมูลเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ ตามแบบ กสพ. 2
- 2) จัดกระบวนการเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืชสมุนไพร ถ่ายทอดเทคโนโลยีตามประเด็นที่ได้จากเวทีวิเคราะห์ศักยภาพในข้อ 6.1.2.2 ตัวอย่างหลักสูตรการจัดกระบวนการเรียนรู้ ประกอบด้วยหลักการ หลักคือน้อยตามประเด็นสำคัญ ดังนี้

2.1) การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต กระบวนการปลูกสมุนไพรเพื่อให้ได้สารสำคัญตามมาตรฐานทางเภสัชกรรม เทคโนโลยีการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวเพื่อรักษาคุณภาพสมุนไพร

2.2) การผลิตตามระบบมาตรฐานเกษตรอินทรีย์/GAP

2.3) การแปรรูปสมุนไพรเบื้องต้น เพื่อเพิ่มมูลค่า

2.4) การคิดต้นทุน ผลตอบแทน จากการผลิตสมุนไพรเพื่อกำหนดความคุ้มค่า หรือหลักสูตรอื่น ๆ ที่เกษตรกรสนใจ

3) ทดสอบความรู้ก่อนและหลังการจัดกระบวนการเรียนรู้ของเกษตรกร โดยกำหนดแบบทดสอบให้มีคำถาม จำนวน 15 ข้อ และกำหนดเกณฑ์การผ่านที่ 11 ข้อ (ร้อยละ 70) ซึ่งแบบทดสอบต้องสอดคล้องกับหลักสูตรที่จังหวัด/อำเภอได้กำหนด

4) จัดทำโครงสร้างการบริหารจัดการกลุ่มผู้ผลิตสมุนไพร ตามความเห็นชอบของเกษตรกร ที่เข้าร่วมโครงการ แล้วรายงานตามแบบ กสพ. 3

5) จังหวัดติดตามข้อมูล และสรุปรายงานผลการดำเนินงานตามแบบ กสพ. 4 ให้สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร ภายในวันที่ 31 กรกฎาคม 2568 และสำนักงานส่งเสริมและพัฒนา

การเกษตร ตรวจสอบและสรุปข้อมูล ส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตรทาง E-mail : herbdoe@gmail.com
ภายในวันที่ 15 สิงหาคม 2568

6.1.3.2 พัฒนากลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

สนับสนุนปัจจัยการผลิตต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการพัฒนาการผลิตของเกษตรกรตามความต้องการของเกษตรกรที่ได้จากการจัดเวทีวิเคราะห์ในข้อ 6.1.2.2 เช่น พันธุ์สมุนไพรที่ดี ปุ๋ยอินทรีย์ สารชีวภัณฑ์สำหรับป้องกันกำจัดศัตรูพืช วัสดุอุปกรณ์อื่น ๆ ที่ใช้ในการผลิต วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวและการแปรรูปเบื้องต้น เป็นต้น ซึ่งต้องสามารถบริหารจัดการความเสี่ยงได้ (สารสำคัญไม่ได้มาตรฐานเภสัชกรรม)

หมายเหตุ : การสนับสนุนปัจจัยการผลิตควรสนับสนุนให้เหมาะสมและมีความสอดคล้องกับผลการตรวจวิเคราะห์ดิน - น้ำด้วย

6.1.4 จัดสัมมนาชี้แจงการดำเนินงานโครงการ

เป้าหมาย เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานสมุนไพรระดับเขต จำนวน 6 เขต และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานสมุนไพรระดับจังหวัด จำนวน 37 จังหวัด จำนวน 1 ครั้ง

วัตถุประสงค์ เพื่อชี้แจงทำความเข้าใจการดำเนินงานโครงการเพิ่มทักษะด้านการบริหารจัดการการผลิตพืชสมุนไพรแก่เจ้าหน้าที่ส่วนภูมิภาค

แนวทางการดำเนินงาน

สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตรดำเนินการจัดสัมมนารับรองผ่านระบบออนไลน์ ตามหลักสูตร ดังนี้

- 1) ชี้แจงการดำเนินงานโครงการ
- 2) การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืชสมุนไพรเพื่อให้ได้มาตรฐานเภสัชกรรม
- 3) การตรวจวิเคราะห์สารสำคัญและการปนเปื้อนของผลผลิต
- 4) ทิศทางตลาดพืชสมุนไพร

หรือหลักสูตรอื่น ๆ ที่เหมาะสม

6.1.5 บริหารจัดการโครงการและติดตามสถานการณ์

เป้าหมาย

สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 1 – 6 สำนักงานเกษตรจังหวัด

แนวทางการดำเนินงาน

1) สำนักงานเกษตรจังหวัด : ติดตาม กำกับการทำงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ เป้าหมายตัวชี้วัดของโครงการฯ จัดทำข้อมูลตามแบบฟอร์มที่กำหนด

2) สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 1 – 6 : ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคการศึกษา สถาบันการเงิน เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของจังหวัด รวมทั้งติดตาม กำกับการทำงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์เป้าหมายตัวชี้วัด ประเมินและบริหารความเสี่ยง สอบทาน ประสิทธิภาพการจัดเก็บข้อมูล สรุปและรายงานตามแบบฟอร์มที่กำหนด ส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตรทาง E - mail : herbdoe@gmail.com ตามวันที่กำหนดข้างต้น

3) สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร : ติดตาม กำกับการทำงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์เป้าหมายตัวชี้วัดของโครงการ ฯ จัดเก็บข้อมูลประมวลผลวิเคราะห์ จัดทำรายงานผลการดำเนินงานและผลการประเมินในภาพรวมของโครงการ

6.2 กิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ

6.2.1 พัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรให้มีความรู้ด้านแมลงเศรษฐกิจ ดำเนินการโดยสำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร ดังนี้

1) สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร เสนอขออนุมัติโครงการและดำเนินการจัดสัมมนาพัฒนาความรู้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจ หลักสูตร การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ (แบบออนไลน์) เพื่อพัฒนาเจ้าหน้าที่ระดับจังหวัด อำเภอ ศูนย์ปฏิบัติการ และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 1 ครั้ง เพื่อให้เจ้าหน้าที่ได้มีความรู้ในงานส่งเสริมแมลงเศรษฐกิจ และสร้างความเข้าใจถึงแนวทางการดำเนินงานส่งเสริมแมลงเศรษฐกิจ พร้อมทั้งเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรสามารถเป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำแก่เกษตรกรได้

2) สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร รายงานสรุปผลการจัดสัมมนาเสนอกรมส่งเสริมการเกษตร ภายในไตรมาสที่ 2 ของปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

6.2.2 การพัฒนาความรู้ด้านการผลิตแมลงเศรษฐกิจและเพิ่มศักยภาพให้แก่เกษตรกร ดำเนินการโดย สำนักงานเกษตรจังหวัดหรือสำนักงานเกษตรอำเภอ ดังนี้

เป้าหมาย เกษตรกรเป้าหมาย 700 คน (จังหวัดละ 20 ราย)

1) ในกรณีที่เป็นเกษตรกรรายใหม่ (ต้องไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายเดียวกับแปลงใหญ่)

จัดกระบวนการรวมกลุ่มให้แก่เกษตรกร โดยชี้แจงให้เห็นถึงความสำคัญของการรวมกลุ่มในการประกอบอาชีพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ ดำเนินการวิเคราะห์พื้นที่และศักยภาพการผลิตของเกษตรกรแมลงเศรษฐกิจที่ตลาดต้องการ และปัจจัยอื่นๆ โดยนำข้อมูลด้านประสิทธิภาพ/ ผลิตภาพ ต้นทุน รายได้สุทธิ ที่สอดคล้องกับรายได้ครัวเรือน อันเป็นข้อมูล Risk Data มาวิเคราะห์ อธิบายความสัมพันธ์ของประสิทธิภาพการจัดการที่ดีและรายได้สุทธิหลังผลผลิตตามมาตรฐานสากล เพื่อกำหนดเป้าหมายการส่งเสริมการผลิตสินค้าแมลงเศรษฐกิจ และจัดทำแผนการพัฒนาสินค้าแมลงเศรษฐกิจ การพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐาน และการตลาด

2) ในกรณีที่เป็นเกษตรกรรายเดิม (ปี 2567) (ต้องไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายเดียวกับแปลงใหญ่)

ดำเนินการวิเคราะห์พื้นที่และศักยภาพการผลิตของเกษตรกรแมลงเศรษฐกิจที่ตลาดต้องการ และปัจจัยอื่น ๆ โดยนำข้อมูลด้านประสิทธิภาพ/ ผลิตภาพ ต้นทุน รายได้สุทธิ ที่สอดคล้องกับรายได้ครัวเรือน อันเป็นข้อมูล Risk Data มาวิเคราะห์ อธิบายความสัมพันธ์ของประสิทธิภาพการจัดการที่ดีและรายได้สุทธิหลังผลผลิตตามมาตรฐานสากล เพื่อกำหนดเป้าหมายการส่งเสริมการผลิตสินค้าแมลงเศรษฐกิจ และจัดทำแผนการพัฒนาสินค้าแมลงเศรษฐกิจ การพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐาน และการตลาด

6.2.2.1 ถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรด้านแมลงเศรษฐกิจ หลักสูตร การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ

1) สำนักงานเกษตรจังหวัด/อำเภอ กำหนดเกษตรกรเป้าหมาย วิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่และจัดทำแผนการพัฒนาสินค้าแมลงเศรษฐกิจ สรุปประเด็นตามแบบ กมศ.2

2) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้และกำหนดจุดศึกษาดูงานด้านแมลงเศรษฐกิจให้แก่เกษตรกร ซึ่งเป็นผลมาจากการวิเคราะห์พื้นที่และศักยภาพฯ ตามภาคผนวก 1 และ 2 พร้อมทั้งรายงานผลตามแบบ กมศ.4

3) จัดทำข้อมูลเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ ตามแบบ กมศ.1

4) สรุปประเด็นจากการวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่และจัดทำแผนการพัฒนาสินค้าแมลงเศรษฐกิจ ตามแบบ กมศ. 2

5) จัดทำโครงสร้างการบริหารจัดการกลุ่มผู้เลี้ยงแมลงเศรษฐกิจ ตามความเห็นชอบของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ แล้วรายงานตามแบบ กมศ.3

6) จัดทำข้อมูล pre test- post test เกษตรกรที่เข้าร่วมอบรมหลักสูตร การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ โดยเนื้อหาในการประเมินให้มีความเหมาะสมตามกลุ่มเป้าหมายของเกษตรกร

7) จังหวัดติดตามข้อมูล และสรุปรายงานผลให้กรมส่งเสริมการเกษตร ทาง E-mail : beecenter6102@gmail.com ภายในวันที่ 30 เมษายน 2568

6.2.2.2 ศึกษาดูงานด้านแมลงเศรษฐกิจ

1) สำนักงานเกษตรจังหวัด/อำเภอ จัดศึกษาดูงานด้านเทคโนโลยีการเลี้ยงแมลงเศรษฐกิจให้แก่เกษตรกร โดยดูงานในกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่แมลงเศรษฐกิจ หรือแปลงของเกษตรกรตัวอย่างที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการผลิตและมาตรฐานคุณภาพของแมลงเศรษฐกิจ การแปรรูปแมลงเศรษฐกิจ ขึ้นต้นกลุ่มวิสาหกิจชุมชน หรือบริษัทเอกชนต่าง ๆ รายละเอียดตามภาคผนวก 2

2) จังหวัดสรุปรายงานผลให้กรมส่งเสริมการเกษตร ตามแบบ กมศ.4 ทาง E-mail : beecenter6102@gmail.com ภายในวันที่ 30 เมษายน 2568

6.2.2.3 สนับสนุนปัจจัยการผลิตให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

1) สำนักงานเกษตรจังหวัด/อำเภอ ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างวัสดุสำหรับสนับสนุนปัจจัยการผลิตตามแผนการพัฒนาสินค้าแมลงเศรษฐกิจ ซึ่งต้องสามารถอธิบายความเสี่ยงการผลิตตามผลการวิเคราะห์ตามข้อ 6.2.2 ข้อ 1) และ 2) ตามภาคผนวก 3

2) จังหวัดติดตามข้อมูล และสรุปรายงานผลให้กรมส่งเสริมการเกษตร ทาง E-mail : beecenter6102@gmail.com ภายในวันที่ 30 เมษายน 2568

6.2.3 จัดทำแปลงขยายพันธุ์และรวบรวมพันธุ์แมลงเศรษฐกิจ

เป้าหมาย ศูนย์ปฏิบัติการ จำนวน 5 ศูนย์ ได้แก่ ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจ จังหวัดเชียงใหม่ ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจ จังหวัดชุมพร ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร จังหวัดจันทบุรี ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร จังหวัดขอนแก่น และศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร จังหวัดอุดรธานี

แนวทางการดำเนินงาน

1) ศูนย์ปฏิบัติการ ดำเนินการจัดทำแปลงขยายพันธุ์และแหล่งรวบรวมพันธุ์แมลงเศรษฐกิจและสนับสนุนพันธุ์ พ่อ-แม่พันธุ์ ให้แก่เกษตรกร

2) ศูนย์ปฏิบัติการสนับสนุนพันธุ์ พ่อ-แม่พันธุ์ ให้แก่เกษตรกร

3) ศูนย์ปฏิบัติการรายงานผลการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้แมลงเศรษฐกิจ ตามแบบ กมศ.5 และรายงานผลให้กรมส่งเสริมการเกษตร ทาง E-mail : beecenter6102@gmail.com ภายในวันที่ 15 กันยายน 2568

6.2.4 เพิ่มศักยภาพการผลิตและขยายพันธุ์แมลงเศรษฐกิจของศูนย์ปฏิบัติการ

เป้าหมาย ศูนย์ปฏิบัติการ จำนวน 5 ศูนย์ ได้แก่ ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจ จังหวัดเชียงใหม่ ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจ จังหวัดชุมพร ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร จังหวัดจันทบุรี ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร จังหวัดขอนแก่น และศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร จังหวัดอุดรธานี

แนวทางการดำเนินงาน

ดำเนินการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับงานผลิตและขยายพันธุ์แมลงเศรษฐกิจและเพิ่มศักยภาพการผลิตขยายแมลงเศรษฐกิจ เช่น ซ่อมแซมโรงเรือน วัสดุอุปกรณ์สำหรับงานแมลงเศรษฐกิจ การออกหาและตั้งวางรังในแหล่งพืชอาหารสำหรับการเลี้ยงแมลงเศรษฐกิจ เป็นต้น เพื่อรองรับการผลิตและขยายพันธุ์แมลงเศรษฐกิจ ของศูนย์ปฏิบัติการเป้าหมาย จำนวน 5 ศูนย์

6.2.5 ศึกษาทดสอบ และวิจัยเพื่อพัฒนางานส่งเสริมแมลงเศรษฐกิจ

เป้าหมาย ศูนย์ปฏิบัติการ จำนวน 5 ศูนย์ ได้แก่ ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจ จังหวัดเชียงใหม่ ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจ จังหวัดชุมพร ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร จังหวัดจันทบุรี ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร จังหวัดขอนแก่น และศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร จังหวัดอุดรธานี

แนวทางการดำเนินงาน

1) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ออกแบบ และทดสอบเทคโนโลยีการผลิตและการตลาด ด้วยข้อมูลที่เป็นวิทยาศาสตร์ และเตรียมความพร้อมในการรับมือกับสภาวะอากาศที่กระทบต่อการผลิตแมลงเศรษฐกิจในอนาคต เพื่อนำมากำหนดเป็นแผนปฏิบัติงานรายปี และการเลี้ยงแมลงเศรษฐกิจเพื่อเข้าร่วมห่วงโซ่อุปทานสินค้าเกษตร/หรือเสนอขอแหล่งทุนวิจัยที่เกี่ยวข้องในอนาคต

2) ศูนย์ปฏิบัติการรายงานผลการดำเนินงาน ตามแบบ กมศ.6 และรายงานผลให้กรมส่งเสริมการเกษตร ทาง E-mail : beecenter6102@gmail.com ภายในวันที่ 15 กันยายน 2568

6.2.6 ยกระดับน้ำผึ้งเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น

เป้าหมาย ศูนย์ปฏิบัติการ จำนวน 2 ศูนย์ คือ ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจ จังหวัดเชียงใหม่ และศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจ จังหวัดชุมพร

แนวทางการดำเนินงาน

1) ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจ จังหวัดเชียงใหม่ และศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยี การเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจ จังหวัดชุมพร ร่วมกับสำนักงานเกษตรจังหวัด/อำเภอ สํารวจ จัดเก็บตัวอย่างน้ำผึ้งและละอองเกสรดอกไม้ คัดเลือกกลุ่มเกษตรกร แปลงใหญ่ผึ้ง (ผึ้งพันธุ์ ผึ้งโพรง ชันโรง) ที่มีศักยภาพในการผลิตน้ำผึ้ง พร้อมทั้งสร้าง Story น้ำผึ้ง ในการยกระดับน้ำผึ้งให้เป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น พร้อมทั้งให้บริการตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำผึ้งด้วยเครื่องโครมาโทกราฟีสำหรับงานแยกและวิเคราะห์องค์ประกอบทางเคมีประสิทธิภาพสูง (HPLC)

2) ออกใบประกาศนียบัตร และสติ๊กเกอร์รับรองคุณภาพน้ำผึ้งให้แก่เกษตรกร

3) ศูนย์ปฏิบัติการรายงานผลการดำเนินงาน ตามแบบ กมศ.7 และรายงานผลให้กรมส่งเสริมการเกษตร ทาง E-mail : beecenter6102@gmail.com ภายในวันที่ 15 กันยายน 2568

6.2.7 เชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตการตลาดแมลงเศรษฐกิจและประชาสัมพันธ์สินค้าแมลงเศรษฐกิจ ดำเนินการโดยสำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร

สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร ดำเนินการจัดงานประชาสัมพันธ์งานส่งเสริมแมลงเศรษฐกิจ ให้ผู้เกี่ยวข้องและบุคคลทั่วไปได้ทราบถึงคุณประโยชน์ของแมลงเศรษฐกิจ และศักยภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ ของประเทศไทย และจัดประกวดผลิตภัณฑ์จากแมลงเศรษฐกิจ เพื่อกระตุ้นให้เกษตรกรเกิดการแข่งขันการผลิตสินค้าแมลงเศรษฐกิจที่มีคุณภาพดี สร้างการยอมรับให้แก่ผู้บริโภคและบุคคลทั่วไป พร้อมทั้งให้ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของโลก ที่ได้รับผลกระทบจากภาวะโลกร้อน

6.2.8 การบริหารจัดการและประเมินสถานการณ์การดำเนินงานสินค้าแมลงเศรษฐกิจ

ดำเนินการโดยสำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร และสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 2-6

สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร ร่วมกับสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร และศูนย์ปฏิบัติการ ร่วมให้คำแนะนำแนวทางในการดำเนินงานโครงการ ติดตาม ประเมินสถานการณ์ และรายงานผลการดำเนินงานส่งเสริมสินค้าแมลงเศรษฐกิจ

สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากาษตรที่ 2-6 ดำเนินการให้คำแนะนำแนวทางในการดำเนินงานโครงการ ติดตาม ประเมินสถานการณ์ และรายงานผลการดำเนินงานให้สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตรทราบ

7. ระยะเวลาดำเนินการ

ตุลาคม 2567 - กันยายน 2568

8. แผนปฏิบัติงาน

[illegible]

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี 2567			ปี 2568								
	ต.ค. 67	พ.ย. 67	ธ.ค. 67	ม.ค. 68	ก.พ. 68	มี.ค. 68	เม.ย. 68	พ.ค. 68	มิ.ย. 68	ก.ค. 68	ส.ค. 68	ก.ย. 68
5. บริหารจัดการโครงการ - สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร - สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร		←						←				→
กิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ												
1. พัฒนาความรู้ด้านแมลงเศรษฐกิจให้แก่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร	←					→						
2. พัฒนาความรู้ด้านการผลิตแมลงเศรษฐกิจและเพิ่มศักยภาพให้แก่เกษตรกร		←										→
3. จัดทำแปลงขยายพันธุ์และรวบรวมพันธุ์แมลงเศรษฐกิจ		←										→
4. เพิ่มศักยภาพการผลิตและขยายพันธุ์แมลงเศรษฐกิจของศูนย์ปฏิบัติการ			←									→
5. ศึกษาทดสอบเพื่อพัฒนางานส่งเสริมแมลงเศรษฐกิจ	←											→
6. ยกระดับน้ำผึ้งเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น			←									→
7. เชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตการตลาดแมลงเศรษฐกิจและประชาสัมพันธ์สินค้าแมลงเศรษฐกิจ								←	→			
8. การบริหารจัดการและประเมินสถานการณ์การดำเนินงานสินค้าแมลงเศรษฐกิจ 8.1 ส่วนกลาง				←								→
8.2 สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร											←	→

9. ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

9.1 ผลผลิต (output)

กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าสมุนไพรชีวภาพ

1) เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 1,110 ราย ได้รับความรู้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืชสมุนไพร การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว การแปรรูปเบื้องต้น การผลิตตามระบบ GAP/เกษตรอินทรีย์

2) กลุ่มเกษตรกร จำนวน 37 กลุ่ม สามารถเชื่อมโยงการผลิตและการตลาด และเป็นแหล่งสมุนไพรวัตถุดิบสมุนไพรให้กับโรงพยาบาลของรัฐที่ผลิตยาสมุนไพร ตามมาตรฐาน GMP หรือโรงพยาบาลที่มีการใช้วัตถุดิบสมุนไพร ได้

กิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ

- 1) เกษตรกรได้รับความรู้และเพิ่มทักษะในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ สอดคล้องกับความต้องการของตลาด จำนวน 700 คน
- 2) มีจุดเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพและเพิ่มมูลค่าแมลงเศรษฐกิจ จำนวน 5 ศูนย์

9.2 ผลลัพธ์ (outcome)

- 1) เกษตรกรได้รับองค์ความรู้ด้านการผลิตพืชสมุนไพร และการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ นำความรู้กลับไปปฏิบัติ และเกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 15
- 2) ศูนย์ปฏิบัติการสามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการเลี้ยงแมลงเศรษฐกิจ เป็นแหล่งกระจายพันธุ์แมลงเศรษฐกิจ และให้บริการตรวจคุณภาพน้ำผึ้งให้แก่เกษตรกรได้
- 3) เกษตรกรมีความเข้าใจถึงความต้องการของตลาดและสามารถเข้าถึงแหล่งรับซื้อและเทคโนโลยี/นวัตกรรมที่จะนำมาปรับปรุงการผลิตได้

9.3 ตัวชี้วัด

เชิงปริมาณ

9.3.1 กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนการผลิตสินค้าสมุนไพรชีวภาพ

- 1) เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 1,110 ราย ได้รับความรู้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืชสมุนไพร การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว การแปรรูปเบื้องต้น การผลิตตามระบบ GAP/เกษตรอินทรีย์
- 2) มีกลุ่มเกษตรกรที่สามารถบริหารจัดการด้านการผลิต การแปรรูปและการตลาดในพื้นที่ 37 จังหวัด จังหวัดละ 1 กลุ่ม

9.3.2 กิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ

เกษตรกร 700 ราย ได้รับการอบรมเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ

เชิงคุณภาพ

เกษตรกรสามารถพัฒนาคุณภาพผลผลิตพืชสมุนไพรและแมลงเศรษฐกิจให้ได้มาตรฐานตามความต้องการของตลาด สร้างมูลค่าเพิ่มไม่น้อยกว่าร้อยละ 15

10. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

10.1 เกิดการเชื่อมโยงการผลิตการตลาดที่ชัดเจนระหว่างกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตสมุนไพรและโรงพยาบาลของรัฐที่เข้าร่วมโครงการพัฒนามาตรฐานการผลิตยาสมุนไพร ของกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ผ่านมาตรฐาน GMP ในพื้นที่ หรือโรงพยาบาลที่มีการใช้วัตถุดิบสมุนไพร

10.2 เกษตรกรผู้ผลิตสมุนไพรและเกษตรกรผู้เลี้ยงแมลงเศรษฐกิจมีองค์ความรู้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต สามารถพัฒนาผลผลิตให้มีคุณภาพและสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มจากการผลิตสินค้าสมุนไพรและแมลงเศรษฐกิจได้

10.3 เกษตรกรมีการรวมกลุ่ม สามารถจัดทำแผนพัฒนากลุ่มเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าสมุนไพรและสินค้าแมลงเศรษฐกิจ ตลอดจนเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตการตลาดได้

10.4 มีน้ำผึ้งเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มได้

11. การติดตามและประเมินผลโครงการ

จังหวัดรายงานข้อมูลเกษตรกร ที่ได้รับองค์ความรู้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืชสมุนไพร และแมลงเศรษฐกิจ และนำความรู้กลับไปปฏิบัติ โดยเกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 ตามแบบฟอร์มที่กรมส่งเสริมการเกษตรกำหนดภายในวันที่กำหนด

12. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร

กลุ่มส่งเสริมพืชสมุนไพรและเครื่องเทศ

โทรศัพท์ 0 2579 9547

E-mail: herbdcae@gmail.com

กลุ่มส่งเสริมแมลงเศรษฐกิจ

โทรศัพท์ 0 2940 6102

E-mail: beecenter6102@gmail.com

ภาคผนวกกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าสมุนไพรชีวภาพ

ภาคผนวก 1 การตรวจวิเคราะห์คุณภาพดิน โดยกรมวิชาการเกษตร (สำหรับเป็นแนวทางในการเก็บตัวอย่างขนาดของพื้นที่)

การกำหนดขอบเขตของพื้นที่ที่จะเก็บตัวอย่างดิน มีปัจจัยที่ต้องพิจารณาหลายประการ เช่น สี และชนิดของดิน ชนิดและ ระดับการเจริญเติบโตของพืชที่ปลูกในขณะนั้น ความลาดเทของพื้นที่ การใส่ปุ๋ย และปุ๋ย ฯลฯ ขนาดของ พื้นที่ที่จะทำการเก็บตัวอย่างดิน 1 ตัวอย่างเพื่อเป็นตัวแทนนั้น ควรมีพื้นที่ไม่เกิน 25 ไร่ ควรมีการปลูกพืชชนิดเดียวกัน การเจริญเติบโตอยู่ในระดับเดียวกัน เนื้อดินเหมือนกันมีความลาดเทของพื้นที่ อยู่ในระดับเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน การใส่ปุ๋ยและปุ๋ยในอัตราและเวลาเดียวกัน การเก็บให้กระจายจุดที่จะเก็บทั่วพื้นที่โดยกำหนดให้ไม่น้อยกว่า 25 จุด ต่อพื้นที่ 25 ไร่ หรือทำการเก็บตัวอย่างดิน 1 – 2 จุดต่อพื้นที่ 1 ไร่ การสุ่มเก็บตัวอย่างยังเก็บถี่เท่าใดก็ยิ่งจะทำให้ได้ตัวแทนที่ดียิ่งขึ้นเท่านั้น

เวลาที่เหมาะสมในการเก็บตัวอย่างดิน

การเก็บตัวอย่างดินสามารถดำเนินการได้ตลอดทั้งปี แต่เวลาที่เหมาะสมที่สุดคือหลังการเก็บเกี่ยว เล็กน้อย หรือ 2 เดือนก่อนการปลูกพืช เพราะเวลาในขณะนั้นดินมีสภาพความชื้นพอเหมาะทำให้เก็บตัวอย่าง สะดวกและหากส่งวิเคราะห์ทันทีเกษตรกรจะได้รับผลการวิเคราะห์และคำแนะนำสำหรับปลูกพืชในฤดูถัดไปได้ ทันทีที่ การทดสอบเพื่อให้ทราบว่าดินมีระดับความชื้นเหมาะต่อการเก็บตัวอย่างหรือไม่ อาจทำได้โดยการบีบดิน ให้แน่นภายในอุ้งมือ ซึ่งถ้าระดับความชื้นของดินกำลังพอเหมาะดินจะยังคงจับกันเป็นก้อนเมื่อแบมือออกและเมื่อบีบดินจะรู้สึกว่าร่วน

วิธีการเก็บตัวอย่างดิน

1. แบ่งพื้นที่โดยพิจารณาตามหลักเกณฑ์ที่กล่าวมาแล้ว และกำหนดจุดที่จะทำการเก็บ ตัวอย่าง ควรทำแผนผังในสมุดบันทึกให้เรียบร้อย เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับพื้นที่ของตนเองต่อไป
2. จุดที่กำหนดจะทำการเก็บตัวอย่างไม่ควรเป็นทางเดินเก่า ขอบรั้วคอกสัตว์ หรือกองปุ๋ยเก่า ฯลฯ
3. ทำความสะอาดผิวดินบริเวณจุดที่กำหนด หากใช้หลอดเจาะดิน สว่านเจาะดิน หรือสว่าน รูปกระบอก ต้องตั้งเครื่องมือใช้ตั้งฉากกับผิวดินแล้วกดลงไปในระดับความลึก 6 นิ้ว สำหรับดินบน และ 12 นิ้ว สำหรับดินล่าง แล้วดึงขึ้นตรง ๆ หากใช้เสียมหรือพลั่วให้ขุดดินเป็นรูปตัววี (V) ให้มีความลึกในแนวตั้ง 6 นิ้ว ส่วนที่เป็นตัววีนี้ทิ้งไป จากนั้นใช้เสียมแซะขอบด้านหนึ่งของตัว V ให้มีความหนาประมาณ 1 นิ้ว โดยกดเสียม ให้ลึกจนถึงก้นหลุมขุดดินขึ้นแล้วแบ่งดินด้านข้างทั้งสองของพลั่วออกทิ้งไป นำดินส่วนที่เหลือใส่ถังพลาสติก กระทำในลักษณะนี้ จนครบทุกจุดที่กำหนด มีข้อควรระวังคือ ดินจากทุกจุดที่เก็บเพื่อมารวมในถังพลาสติกนั้น จะต้องมียุทธวิธีเท่า ๆ กันแล้วคลุกเคล้าดินในถังให้เข้ากันอย่างดี จากนั้นเทดินลงกองบนแผ่นพลาสติก คลุกเคล้าให้เข้ากันอีกครั้งหนึ่ง จะได้ตัวอย่างดินรวม (composite sample) เพื่อใช้เป็นตัวแทนของดินทั้งแปลงหลังจากคลุกเคล้าตัวอย่างดินรวมให้เข้ากันดีแล้วพูนดินให้เป็นกองและทำเครื่องหมาย + บนยอดกองดิน แบ่งดินออกเป็น 4 ส่วน นำดินมา 1 ส่วน ประมาณครึ่ง กก. ถึง 1 กก. (ภาพที่ 4) นำดินส่วนที่แบ่งมานี้บรรจุ

ลงในถุงพลาสติก เขียนรายละเอียดเกี่ยวกับตัวอย่างดิน เช่น ชื่อผู้ส่งตัวอย่างสถานที่เก็บและความลึกกำกับไว้ข้างถุงให้ชัดเจน รัดปากถุงให้แน่นแล้วนำส่งห้องปฏิบัติการเพื่อดำเนินการวิเคราะห์ต่อไปสำหรับการเก็บดินล่าง คือความลึกระดับ 6 - 12 นิ้ว หรือ ฯลฯ ให้ดำเนินการเก็บในลักษณะเดียวกันหรือคล้ายคลึงกันกับดินบน แต่จำนวนจุดที่เก็บน้อยลง คือ ทำการเก็บดินบน 2 - 3 จุด แล้วเก็บดินล่าง 1 จุด เพราะในดินล่างมีความแปรปรวนของปริมาณและชนิดธาตุอาหารพืชและสมบัติอื่น ๆ น้อยกว่าดินบน การเก็บดินในแต่ละระดับความลึกให้แยกกันในแต่ละถัง คือเก็บตัวอย่างดินบนใส่ไว้ในถังใบหนึ่ง และดินล่างใส่ไว้ในถังอีกใบหนึ่งต่างหาก แล้วทำการแบ่งดินมาวิเคราะห์ ในทำนองเดียวกับดินบนที่ได้อธิบายมาแล้วบรรจุดินในถุงพลาสติกเขียนกำกับให้เรียบร้อยเช่นกัน

การส่งตัวอย่างดิน

สามารถนำตัวอย่างดินส่งได้ด้วยตนเองที่กลุ่มงานพัฒนาระบบตรวจสอบคุณภาพดินและน้ำ กลุ่มวิจัยเกษตรเคมี สำนักวิจัยพัฒนาปัจจัยการผลิตทางการเกษตร กรมวิชาการเกษตร ภายในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เขตจตุจักร กรุงเทพฯ โทรศัพท์ 02-579-8600 ต่อ 201,202 ในวันส่งตัวอย่างเกษตรกรจะต้องกรอกใบส่งตัวอย่าง พร้อมรายละเอียดประกอบตัวอย่างดิน เพื่อกลุ่มงาน ฯ จะได้เก็บไว้เป็นหลักฐานและเป็นข้อมูลประกอบตัวอย่างดินในการตรวจสอบผลวิเคราะห์ นอกจากนี้รายละเอียดต่าง ๆ ยังเป็นส่วนสำคัญที่นักวิชาการจะใช้พิจารณาร่วมกับผลวิเคราะห์ดินในการให้คำแนะนำปรับปรุงบำรุงดินเพื่อให้เหมาะแก่การเจริญเติบโตของพืชต่อไป การทำประวัติและแผนที่ดิน เกษตรกรควรทำการสำรวจและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพพื้นที่การปลูกพืช การบำรุงรักษา ผลผลิต และ ฯลฯ ในไร่นาของตนเอง เพื่อจะได้ติดตามความเปลี่ยนแปลงของระดับความอุดมสมบูรณ์ของดิน และเพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนปฏิบัติงานในไร่นาของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

การเก็บตัวอย่างดินเพื่อการวิเคราะห์ซ้ำ

โดยทั่วไปเกษตรกรควรเก็บตัวอย่างดินจากพื้นที่เดิมไปรับการวิเคราะห์ซ้ำทุก ๆ 4 - 5 ปี หรือเมื่อมีปัญหาในการปลูกพืชเกิดขึ้น

ภาพอธิบายการเก็บตัวอย่างดินจาก กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย กรมส่งเสริมการเกษตร

ภาคผนวก 2 การตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำ โดยกรมวิชาการเกษตร (สำหรับเป็นแนวทางในการเก็บตัวอย่าง) วิธีการเก็บตัวอย่างน้ำ

วิธีการเก็บตัวอย่างน้ำไม่มีกฎเกณฑ์แน่นอนตายตัวว่าควรเก็บกี่ครั้งและเก็บ ณ บริเวณใดของแหล่งน้ำ เพราะจะขึ้นอยู่กับสภาพของแหล่งน้ำและวัตถุประสงค์ของการศึกษาเป็นสำคัญ

ในทางปฏิบัติก่อนเก็บตัวอย่างน้ำต้องล้างขวดให้สะอาดก่อนนำมาใช้และเมื่อจะเก็บตัวอย่างน้ำให้ใช้น้ำตัวอย่างนั้นเขย่าล้างขวดอีก 23 ครั้ง แล้วจึงทำการเก็บตัวอย่างตามวิธีการต่อไป โดยใช้ขวดพลาสติกขนาด 1 - 2 ลิตร เก็บน้ำให้เต็มขวดจนล้น และเมื่อเก็บตัวอย่างแล้วต้องปิดจุกให้แน่น

ก. น้ำประปา น้ำก๊อก หรือน้ำที่มาจากระบบการส่งน้ำตามท่อ ก่อนเก็บตัวอย่างควรไขน้ำทิ้งสักครู่ เพื่อเป็นการทำความสะอาดท่อน้ำจนแน่ใจว่าน้ำตัวอย่างจะเป็นตัวแทนของน้ำในระบบนั้นได้ จึงทำการเก็บตัวอย่างจากก๊อก

ข. น้ำบ่อ น้ำบาดาล หรือน้ำเจาะที่สูบขึ้นมา ควรเก็บตัวอย่างเมื่อได้สูบน้ำขึ้นมาจนพอสสมควรจนกระทั่งน้ำได้ดินได้ไหลซึมเข้ามาในบ่อเต็มที่จึงทำการเก็บตัวอย่างจากหัวสูบ

ค. น้ำแม่น้ำ ลำธาร และคลองที่มีน้ำไหล ซึ่งจะมีสมบัติแตกต่างกันไปตามความลึก อัตราการไหล และระยะห่างจากฝั่ง ดังนั้น ถ้ามีเครื่องมือเก็บตัวอย่างควรเก็บตัวอย่างน้ำจากผิวน้ำจนถึงก้นแม่น้ำตรงกลาง ลำน้ำแล้วเอามารวมกันเป็นตัวอย่างรวมคิดตามการไหลของน้ำ หรืออาจเก็บเป็นตัวอย่างแยกโดยเก็บจากกลางลำน้ำที่จุดกึ่งกลางของความลึกจึงจะนับว่าเป็นตัวอย่างที่ดีที่สุด แต่ถ้าไม่มีเครื่องมือเก็บ

ตัวอย่างให้ใช้ขวดเก็บตัวอย่างที่สะอาด ล้างด้วยน้ำตัวอย่างนั้นอีก 2-3 ครั้ง แล้วจุ่มลงใต้ผิวน้ำที่ระดับความลึกประมาณ 1 ฟุต หรือ ณ จุดที่จะใช้น้ำนั้น

ง. น้ำทะเลสาบ สระ หนอง บึง อ่างเก็บน้ำ ที่มีความลึกและความกว้าง เป็นน้ำนิ่ง สมบัติของน้ำในบริเวณต่างๆ จะแตกต่างกันไปทั้งในแนวตั้งและแนวนอนนอกจากนี้สมบัติของน้ำยังเปลี่ยนแปลงไปตามสิ่งแวดล้อมและฤดูกาลอีกด้วย การเลือกบริเวณและระดับความลึกจึงขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการศึกษา ควรเก็บ ตัวอย่างแยกเฉพาะจุด โดยทั่วไปจะจุ่มเก็บในระดับความลึกประมาณ 1 ฟุต หรือตามความเหมาะสม

จ. น้ำโสโครก น้ำเสีย หรือน้ำทิ้งจากโรงงานอุตสาหกรรม คุณภาพของน้ำและอัตราการไหลจะผันแปรไปตลอดเวลา จึงควรเก็บตัวอย่างแยกทุก ๆ ช่วงเวลา ณ จุดเดียวกัน แล้วจึงนำมารวมเป็นตัวอย่างรวมเพื่อการวิเคราะห์เป็นค่าเฉลี่ย ทำให้ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย โดยทั่วไปมักใช้ตัวอย่างรวมในช่วงเวลา 24 ชั่วโมงเป็นมาตรฐาน ถือเป็นค่าตัวอย่างเฉลี่ย ทั้งนี้ปริมาณที่เก็บต้องเป็นสัดส่วนกับอัตราการไหล ณ จุดเก็บ แต่หากสมบัติของน้ำโสโครกนั้นคงที่ ก็อาจเก็บตัวอย่างเป็นตัวอย่างแยกเลยก็ได้ **น้ำทิ้งจากโรงงานอุตสาหกรรม** ให้เก็บตัวอย่างน้ำทิ้งจากทุก ๆ จุดที่ปล่อยน้ำออกมา หรือที่จุดรวมของน้ำทิ้ง **น้ำเสียจากอาคารบ้านเรือน** ให้เก็บจากท่อระบายน้ำโสโครก **น้ำทิ้งจากระบบกำจัดน้ำเสีย** ให้เก็บจากจุดต่าง ๆ ตามขั้นตอนการกำจัด **ปริมาณตัวอย่างน้ำที่เก็บ**

ปริมาณตัวอย่างน้ำที่เก็บขึ้นอยู่กับจำนวนรายการ หรือสมบัติของน้ำ ที่ต้องการวิเคราะห์ ในการตรวจสอบสมบัติทางกายภาพและเคมีของน้ำในแง่การเกษตร ปริมาณตัวอย่างน้ำที่เก็บ 1 - 2 ลิตร นับว่าเพียงพอข้อสำคัญขวดที่บรรจุจะใช้ขนาดใดก็ตาม จะต้องเก็บตัวอย่างน้ำให้เต็มขวดเสมอ (อย่าให้มีช่องว่างของอากาศ)

วิธีการเก็บรักษาสมบัติของตัวอย่างน้ำ

เมื่อเก็บตัวอย่างน้ำมาแล้ว ควรนำส่งเพื่อทำการวิเคราะห์ให้เร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพราะหากปล่อยทิ้งไว้ อาจเกิดปฏิกิริยาทางเคมีและชีวภาพ จากสารประกอบและสิ่งมีชีวิตในน้ำ ทำให้สมบัติของน้ำเปลี่ยนแปลงไปได้ซึ่งส่วนใหญ่ จะขึ้นอยู่กับความสะอาด หรือความสกปรกของน้ำ ระยะเวลาที่ยอมให้มากที่สุดที่จะเก็บตัวอย่างไว้ก่อนทำการวิเคราะห์ทางกายภาพและทางเคมี เป็นดังนี้ น้ำสะอาด (unpolluted water) 72 ชั่วโมง น้ำค่อนข้างสกปรก (Slightly polluted water) 48 ชั่วโมง น้ำสกปรก (polluted water) 24 ชั่วโมง

ดังนั้นหากมีความจำเป็นไม่สามารถนำส่งตัวอย่างน้ำ เพื่อทำการวิเคราะห์ได้ทันที ต้องทำการเก็บรักษาสมบัติของน้ำตัวอย่าง หรือยับยั้งการเปลี่ยนแปลงทางเคมีและชีวภาพให้ช้าลงด้วยการใช้สารเคมี หรือวิธีการอย่างใดอย่างหนึ่งแล้วแต่สมบัติของน้ำที่ต้องการวิเคราะห์ แต่วิธีการที่สะดวกเหมาะสมที่สุดและใช้ได้กับการเก็บรักษาตัวอย่างน้ำเพื่อการวิเคราะห์หลายรายการ คือ การเก็บตัวอย่างน้ำไว้ในที่มืดและอุณหภูมิต่ำ (4°C) จนถึงเวลาที่จะทำการวิเคราะห์พอจะช่วยชะลอการเปลี่ยนแปลง และลดความผิดพลาดอันเนื่องมาจากการส่งวิเคราะห์ช้าลงได้บ้าง

การส่งตัวอย่างน้ำ

ก. ควรนำส่งตัวอย่างน้ำที่ห้องปฏิบัติการทันที หรือทำการเก็บรักษาสมบัติของตัวอย่างน้ำไว้ก่อนตามความจำเป็น

ข. ให้ข้อมูลประกอบตัวอย่างน้ำโดยละเอียด เป็นต้นว่า วัน เดือน ปีที่เก็บ ชนิดของแหล่งน้ำ แหล่งที่เก็บ ความลึก อัตราการไหล ตลอดจนข้อมูลสิ่งแวดล้อมอื่นๆ เช่น น้ำเคยท่วม ฝนตกหนัก หรือ แห้งแล้ง ฯลฯ

ค. ระบุวัตถุประสงค์ ปัญหา และความจำเป็นที่ต้องการให้วิเคราะห์

ง. นำส่งตัวอย่างที่กลุ่มงานพัฒนาระบบตรวจสอบคุณภาพดินและน้ำ กลุ่มวิจัยเกษตรเคมี สำนักวิจัยพัฒนาปัจจัยการผลิตทางการเกษตร กรมวิชาการเกษตร (ภายในบริเวณมหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์) จตุจักร กทม. 10900

.....

เอกสารอ้างอิง

วรารณา สระบัว และคณะ. (2548) คู่มือการเก็บตัวอย่างการวิเคราะห์ดินและน้ำเพื่อวิเคราะห์. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: คิวบรีนธ์ ออฟเซ็ท.

ภาคผนวก 3 รายละเอียดโรงพยาบาลของรัฐที่เข้าร่วมโครงการพัฒนามาตรฐานการผลิตยาสมุนไพรของกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ผ่านมาตรฐาน GMP

ลำดับ	โรงพยาบาล	จังหวัด	ผลการดำเนินงาน	หมายเหตุ
๑	โรงพยาบาลพญาเม็งราย	เชียงราย	☒ ผ่าน GMP	
๒	โรงพยาบาลแม่ใจ	พะเยา	☒ ผ่าน GMP	
๓	โรงพยาบาลเด่นชัย	แพร่	☒ ผ่าน GMP	เลือก ๑ โรงพยาบาล
	โรงพยาบาลสอง	แพร่	☒ ผ่าน GMP	
๔	โรงพยาบาลป่าซาง	ลำพูน	☒ ผ่าน GMP	
๕	โรงพยาบาลบางกระพุ่ม	พิษณุโลก	☒ ผ่าน GMP	
๖	โรงพยาบาลสรรคบุรี	ชัยนาท	☒ ผ่าน GMP	

ลำดับ	โรงพยาบาล	จังหวัด	ผลการดำเนินงาน	หมายเหตุ
๗	โรงพยาบาลหนองฉาง	อุทัยธานี	☒ ผ่าน GMP	
๘	โรงพยาบาลหนองโดน	สระบุรี	☒ ผ่าน GMP	เลือก ๑ โรงพยาบาล
	โรงพยาบาลเสาไห้	สระบุรี	☒ ผ่าน GMP	
๙	โรงพยาบาลอินทร์บุรี	สิงห์บุรี	☒ ผ่าน GMP	
๑๐	โรงพยาบาลหนองเสือ	ปทุมธานี	☒ ผ่าน GMP	
๑๑	โรงพยาบาลเจ้าคุณไพบูลย์	กาญจนบุรี	☒ ผ่าน GMP	
๑๒	โรงพยาบาลอุ้มทอง	สุพรรณบุรี	☒ ผ่าน GMP	
๑๓	โรงพยาบาลดอนตูม	นครปฐม	☒ ผ่าน GMP	
๑๔	โรงพยาบาลวังน้ำเย็น	สระแก้ว	☒ ผ่าน GMP	
๑๕	โรงพยาบาลเขาคิชฌกูฏ	จันทบุรี	☒ ผ่าน GMP	
๑๖	โรงพยาบาลกมลาไสย	กาฬสินธุ์	☒ ผ่าน GMP	
๑๗	โรงพยาบาลพล	ขอนแก่น	☒ ผ่าน GMP	
๑๘	โรงพยาบาลมหาสารคาม	มหาสารคาม	☒ ผ่าน GMP	
๑๙	โรงพยาบาลสุรารณภูมิ	ร้อยเอ็ด	☒ ผ่าน GMP	
๒๐	โรงพยาบาลโพธิ์สัย	หนองคาย	☒ ผ่าน GMP	
๒๑	โรงพยาบาลห้วยเกิ้ง	อุดรธานี	☒ ผ่าน GMP	
๒๒	โรงพยาบาลเรณูนคร	นครพนม	☒ ผ่าน GMP	
๒๓	โรงพยาบาลพระอาจารย์ฝั้นอาจาโร	สกลนคร	☒ ผ่าน GMP	
๒๔	โรงพยาบาลสังขะ	สุรินทร์	☒ ผ่าน GMP	เลือก ๑ โรงพยาบาล
	โรงพยาบาลกาบเชิง	สุรินทร์	☒ ผ่าน GMP	
๒๕	โรงพยาบาลสูงเนิน	นครราชสีมา	☒ ผ่าน GMP	
๒๖	โรงพยาบาลคูเมือง	บุรีรัมย์	☒ ผ่าน GMP	
๒๗	โรงพยาบาลกุดชุม	ยโสธร	☒ ผ่าน GMP	

ลำดับ	โรงพยาบาล	จังหวัด	ผลการดำเนินงาน	หมายเหตุ
๒๘	โรงพยาบาลนิคมคำสร้อย	มุกดาหาร	☒ ผ่าน GMP	
๒๙	โรงพยาบาลห้วยทับทัน	ศรีสะเกษ	☒ ผ่าน GMP	
๓๐	โรงพยาบาลตระการพืชผล	อุบลราชธานี	☒ ผ่าน GMP	
๓๑	โรงพยาบาลพนา	อำนาจเจริญ	☒ ผ่าน GMP	
๓๒	โรงพยาบาลท่าแซะ	ชุมพร	☒ ผ่าน GMP	
๓๓	โรงพยาบาลท่าฉาง	สุราษฎร์ธานี	☒ ผ่าน GMP	
๓๔	โรงพยาบาลห้วยยอด	ตรัง	☒ ผ่าน GMP	
๓๕	โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชสายบุรี	ปัตตานี	☒ ผ่าน GMP	
๓๖	โรงพยาบาลละงู	สตูล	☒ ผ่าน GMP	
๓๗	โรงพยาบาลจะนะ	นราธิวาส	☒ ผ่าน GMP	

แบบ กสพ. 1

แบบรายงานผลการจัดเวทีเชื่อมโยง และวิเคราะห์วิเคราะห์ประเมิน Problems & Pain Points
โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพเพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานเศรษฐกิจชีวภาพ ปี 2568
กิจกรรม วิเคราะห์ประเมิน Problems & Pain Points การดำเนินงาน
จังหวัด.....

ส่วนที่ 1 จัดเวทีเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มเกษตรกรและโรงพยาบาล

- 1.1 วัน เดือน ปี ที่ดำเนินการ
- 1.2 จำนวนผู้ที่เข้าร่วมเวทีราย (แนบรายชื่อ)
- 1.3 ความต้องการผลผลิตของโรงพยาบาล (ชนิด ปริมาณ ช่วงเวลาที่ต้องการ)
- 1.4 แผนการผลิตของเกษตรกร
- 1.5 แนวทางการดำเนินงานร่วมกัน
- 1.6 ภาพกิจกรรมที่ดำเนินการ (แนบไฟล์ภาพต้นฉบับ (สกุล .jpg .jpeg .gif .png มาด้วย)

ส่วนที่ 2 จัดเวทีวิเคราะห์ประเมิน Problems & Pain Points คน พื้นที่ สินค้า เพื่อวางแผนการผลิต
การตลาด

- 2.1 วัน เดือน ปี ที่ดำเนินการ
- 2.2 จำนวนเกษตรกรที่เข้าร่วมเวทีราย (แนบรายชื่อ)
- 2.3 ศักยภาพของพื้นที่และประเด็นปัญหา
- 2.4 ชนิดสมุนไพรที่ต้องการพัฒนา
- 2.5 จุดเน้นและองค์ความรู้ที่เกษตรกรต้องการเพื่อกำหนดหลักสูตรในการจัดกระบวนการเรียนรู้
- 2.6 ปัจจัยการผลิตที่ต้องการสนับสนุนและเหตุผลในการเลือกปัจจัยการผลิตนี้
- 2.6 แนวทางการแก้ไข / ข้อเสนอแนะ
- 2.7 ภาพกิจกรรมที่ดำเนินการ (แนบไฟล์ภาพต้นฉบับ (สกุล .jpg .jpeg .gif .png มาด้วย)

ลงชื่อ.....เจ้าหน้าที่
ผู้รับผิดชอบ
(
ตำแหน่ง.....
หมายเลขโทรศัพท์.....
วันที่รายงาน.....

หมายเหตุ : ส่งแบบสรุปผลการดำเนินงานฯ ให้สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร ภายในวันที่ 15
มกราคม 2568

แบบ กสพ. 2

แบบวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของแปลงเกษตรกรผู้ผลิตสมุนไพร
ทางด้านกายภาพ ชีวภาพ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม
โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพเพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานเศรษฐกิจชีวภาพ ปี 2568
จังหวัด.....

สามารถ Download แบบวิเคราะห์ข้อมูลฯ ได้ตาม QR code ด้านล่างนี้

หมายเหตุ : ส่งแบบสรุปผลการดำเนินงานฯ ให้สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร ภายในวันที่ 31 กรกฎาคม 2568

แบบ กสพ. 3

แบบรายงานโครงสร้างกลุ่มจากการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาความรู้และศักยภาพของเกษตรกร
โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพเพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานเศรษฐกิจชีวภาพ ปี 2568
กิจกรรม พัฒนาความรู้และศักยภาพของเกษตรกร
จังหวัด.....

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่ม

- 1.1 ชื่อกลุ่ม.....
- 1.2 ที่ตั้งกลุ่ม.....
- 1.3 ชื่อ-สกุล (ประธานกลุ่ม).....

ที่อยู่.....
เบอร์โทรศัพท์.....

ส่วนที่ 2 โครงสร้างของกลุ่ม

ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง
1.	ประธาน	16.	
2.	รองประธาน	17.	
3.	เลขานุการ	18.	
4.	เหรัญญิก	19.	
5.	ประชาสัมพันธ์	20.	
6.		21.	
7.		22.	
8.		23.	
9.		24.	
10.		25.	
11.		26.	
12.		27.	
13.		28.	
14.		29.	
15.		30.	

* ตำแหน่งสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามโครงสร้างจริงของกลุ่ม

ลงชื่อ.....เจ้าหน้าที่
ผู้รับผิดชอบ
()
ตำแหน่ง.....
หมายเลขโทรศัพท์.....
วันที่รายงาน.....

แบบ กสพ. 4

หมายเหตุ : ส่งแบบสรุปผลการดำเนินงานฯ ให้สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตร ภายในวันที่ 31 กรกฎาคม 2568

แบบรายงานผลการจัดกระบวนการเรียนรู้
โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพเพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานเศรษฐกิจชีวภาพ ปี 2568
กิจกรรม พัฒนาความรู้และศักยภาพของเกษตรกร
จังหวัด.....

1. วัน เดือน ปี ที่ดำเนินการ
2. จำนวนเกษตรกรที่เข้าร่วมเวทีราย (แนบรายชื่อ)

3. เนื้อหา / หลักสูตรที่ถ่ายทอด
- 4 .สรุปผลการดำเนินการ/ผลที่ได้รับจากการจัดกระบวนการเรียนรู้
5. ภาพกิจกรรมที่ดำเนินการ (แนบไฟล์ภาพต้นฉบับ (สกุล .jpg .jpeg .gif .png มาด้วย)

ลงชื่อ.....เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ
()

ตำแหน่ง.....

หมายเลขโทรศัพท์.....

วันที่รายงาน.....

หมายเหตุ : ส่งแบบสรุปผลการดำเนินงานฯ ให้สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตร ภายในวันที่ 31
กรกฎาคม 2568

แบบรายงานผลการดำเนินงาน

โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพเพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานเศรษฐกิจชีวภาพ ปี 2568
สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตรที่ 1 - 6

สามารถ Download แบบรายงาน ได้ตาม QR code ด้านล่างนี้

แบบรายงานสรุปผลการวิเคราะห์ดิน - น้ำ	
แบบรายงานสรุปผลการวิเคราะห์สารสำคัญและการปนเปื้อน	
แบบรายงานสรุปผลการจัดเวที	
แบบรายงานสรุปผลการจัดกระบวนการเรียนรู้	
แบบรายงานสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของแปลงเกษตรกรผู้ผลิตสมุนไพร	

ภาคผนวกกิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ

ภาคผนวก 1 แนวทางการถ่ายทอดความรู้และเนื้อหาหลักสูตรการถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรด้านแมลงเศรษฐกิจ แบ่งออกตามชนิดแมลงเศรษฐกิจ ดังนี้

1.1 ผีเสื้อพันธุ์

- ในกรณีที่เป็นเกษตรกรรายใหม่

เนื้อหาหลักสูตร ประกอบด้วย ความสำคัญและประโยชน์ของการเลี้ยงผึ้ง ชีววิทยาของผึ้งพันธุ์ อุปกรณ์ในการเลี้ยงผึ้งพันธุ์ การจัดการการเลี้ยงผึ้งพันธุ์ การจัดการสุขอนามัยและการป้องกันกำจัดศัตรูผึ้ง การจัดการผลผลิตและการตลาด การเตรียมความพร้อมเข้าสู่มาตรฐาน GAP ฟาร์มผึ้ง และประเด็นอื่น ๆ ตามความต้องการของเกษตรกร

วิทยากร (สามารถเลือกข้อใดข้อหนึ่ง หรือผสมผสานกันเพื่อประโยชน์สูงสุดของเกษตรกร)

1. เจ้าหน้าที่จากศูนย์ปฏิบัติการของกรมส่งเสริมการเกษตร ได้แก่ ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตร ด้านแมลงเศรษฐกิจ จังหวัดเชียงใหม่ ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจ จังหวัดชุมพร ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดขอนแก่น ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดจันทบุรี และศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดอุดรธานี

2. เกษตรกรแปลงใหญ่ในพื้นที่ใกล้เคียง หรือวิทยากรอื่น ๆ ที่สามารถให้ความรู้ในประเด็นที่ตรงตามความต้องการของเกษตรกร

3. คลิปวิดีโอจากส่วนกลาง

หมายเหตุ : สำหรับหัวข้อ “การเตรียมความพร้อมเข้าสู่มาตรฐาน GAP” ให้เชิญหน่วยงานของกรมปศุสัตว์ในพื้นที่ มาร่วมเป็นวิทยากร

- ในกรณีที่เป็นเกษตรกรรายเดิม (ปี 2567)

เนื้อหาหลักสูตร ประกอบด้วยเนื้อหาข้อใดข้อหนึ่งหรือผสมผสานตามความต้องการของเกษตรกร

1) แนวทางการขอรับรองมาตรฐาน GAP ฟาร์มผึ้ง

2) ความสำคัญและประโยชน์ของการเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าน้ำผึ้ง และผลิตภัณฑ์จากผึ้ง เช่น การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ การแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่า ฯลฯ ตามความต้องการของเกษตรกร

3) การตลาดของสินค้าน้ำผึ้งและผลิตภัณฑ์จากผึ้ง และประเด็นที่เกี่ยวข้องตามความต้องการของเกษตรกร

วิทยากร (สามารถเลือกข้อใดข้อหนึ่ง หรือผสมผสานกันเพื่อให้ตรงตามความต้องการและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่เกษตรกร)

1. เจ้าหน้าที่จากศูนย์ปฏิบัติการของกรมส่งเสริมการเกษตร ได้แก่ ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตร ด้านแมลงเศรษฐกิจ จังหวัดเชียงใหม่ ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจ จังหวัดชุมพร ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดขอนแก่น ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดจันทบุรี และศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดอุดรธานี

2. เกษตรกรแปลงใหญ่ในพื้นที่ใกล้เคียง

3. วิทยากรจากสถาบันการศึกษา หรือหน่วยงานอื่น ๆ ในพื้นที่ เช่น อุตสาหกรรมจังหวัด พาณิชย์จังหวัด เป็นต้น

หมายเหตุ : สำหรับหัวข้อ “แนวทางการขอรับรองมาตรฐาน GAP ฟาร์มผึ้ง” ให้เชิญหน่วยงานของกรมปศุสัตว์ ในพื้นที่มาร่วมเป็นวิทยากร

1.2 ผึ้งโพรง

- ในกรณีที่เป็นเกษตรกรรายใหม่

เนื้อหาหลักสูตร ประกอบด้วย ความสำคัญและประโยชน์ของการเลี้ยงผึ้งโพรง ชีววิทยาของผึ้งโพรง การเลี้ยงและการจัดการผึ้งโพรง การรวมกลุ่มผู้เลี้ยงผึ้งโพรง การจัดการผลผลิตและการตลาด การเตรียมความพร้อมเข้าสู่มาตรฐาน GAP ฟาร์มผึ้ง และประเด็นอื่น ๆ ตามความต้องการของเกษตรกร

วิทยากร (สามารถเลือกข้อใดข้อหนึ่ง หรือผสมผสานกันเพื่อประโยชน์สูงสุดของเกษตรกร)

1. เจ้าหน้าที่จากศูนย์ปฏิบัติการของกรมส่งเสริมการเกษตร ได้แก่ ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจ จังหวัดเชียงใหม่ ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจ จังหวัดชุมพร ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดขอนแก่น ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดจันทบุรี และศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดอุดรธานี

2. เกษตรกรแปลงใหญ่ในพื้นที่ใกล้เคียง หรือวิทยากรอื่น ๆ ที่สามารถให้ความรู้ในประเด็นที่ตรงตามความต้องการของเกษตรกร

3. คลิปวิดีโอจากส่วนกลาง

หมายเหตุ : สำหรับหัวข้อ “การเตรียมความพร้อมเข้าสู่มาตรฐาน GAP ฟาร์มผึ้ง” ให้เชิญหน่วยงานของกรมปศุสัตว์ในพื้นที่มาร่วมเป็นวิทยากร

- ในกรณีที่เป็นเกษตรกรรายเดิม (ปี 2567)

เนื้อหาหลักสูตร ประกอบด้วยเนื้อหาข้อใดข้อหนึ่งหรือผสมผสานตามความต้องการของเกษตรกร

1) แนวทางการขอรับรองมาตรฐาน GAP ฟาร์มผึ้ง

2) การเก็บผลผลิตน้ำผึ้งโพรงที่เหมาะสมและให้ถูกสุขลักษณะ

3) ความสำคัญและประโยชน์ของการเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าน้ำผึ้งโพรง เช่น การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ การแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่า ฯลฯ ตามความต้องการของเกษตรกร

4) การตลาดของสินค้าน้ำผึ้งโพรง และประเด็นที่เกี่ยวข้องตามความต้องการของเกษตรกร

วิทยากร (สามารถเลือกข้อใดข้อหนึ่ง หรือผสมผสานกันเพื่อให้ตรงตามความต้องการและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่เกษตรกร)

1. เจ้าหน้าที่จากศูนย์ปฏิบัติการของกรมส่งเสริมการเกษตร ได้แก่ ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจ จ.เชียงใหม่ ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจ จ.ชุมพร ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดขอนแก่น ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดจันทบุรี และศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดอุดรธานี

2. เกษตรกรแปลงใหญ่ในพื้นที่ใกล้เคียง

3. วิทยากรจากสถาบันการศึกษา หรือหน่วยงานอื่นๆ ในพื้นที่ เช่น อุตสาหกรรมจังหวัด พาณิชย์จังหวัด เป็นต้น

หมายเหตุ : สำหรับหัวข้อ “แนวทางการขอรับรองมาตรฐาน GAP ฟาร์มผึ้ง” ให้เชิญหน่วยงานของกรมปศุสัตว์ในพื้นที่มาร่วมเป็นวิทยากร

1.3 ชันโรง

- ในกรณีที่เป็นเกษตรกรรายใหม่

เนื้อหาหลักสูตร ประกอบด้วย ความรู้ทั่วไป ความสำคัญและประโยชน์ของชันโรง ชีววิทยาของชันโรง การเลี้ยงและการจัดการชันโรง การแยก ขยายรังชันโรง – การจัดการผลผลิตและการตลาด การเตรียมความพร้อมเข้าสู่มาตรฐาน GAP ฟาร์มผึ้งชันโรง และประเด็นอื่น ๆ ตามความต้องการของเกษตรกร

วิทยากร (สามารถเลือกข้อใดข้อหนึ่ง หรือผสมผสานกันเพื่อประโยชน์สูงสุดของเกษตรกร)

1. เจ้าหน้าที่จากศูนย์ปฏิบัติการของกรมส่งเสริมการเกษตร ได้แก่ ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจ จ.เชียงใหม่ ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจ จ.ชุมพร ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดขอนแก่น ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดจันทบุรี และศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดอุดรธานี

2. เกษตรกรแปลงใหญ่ในพื้นที่ใกล้เคียง หรือวิทยากรอื่น ๆ ที่สามารถให้ความรู้ในประเด็นที่ตรงตามความต้องการของเกษตรกร

3. คลิปวิดีโอจากส่วนกลาง

หมายเหตุ : สำหรับหัวข้อ “การเตรียมความพร้อมเข้าสู่มาตรฐาน GAP ฟาร์มผึ้งชันโรง” ให้เชิญหน่วยงานของกรมปศุสัตว์ในพื้นที่มาร่วมเป็นวิทยากร

- ในกรณีที่เป็นเกษตรกรรายเดิม (ปี 2567)

เนื้อหาหลักสูตร ประกอบด้วยเนื้อหาข้อใดข้อหนึ่งหรือผสมผสานตามความต้องการของเกษตรกร

- 1) แนวทางการขอรับรองมาตรฐาน GAP ฟาร์มผึ้งชันโรง
- 2) การเก็บผลผลิตน้ำผึ้งชันโรงและพรอพอลิสที่เหมาะสมและให้ถูกสุขลักษณะ
- 3) ความสำคัญและประโยชน์ของการเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าน้ำผึ้งชันโรงและพรอพอลิส เช่น การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ การแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่า ฯลฯ ตามความต้องการของเกษตรกร
- 4) การตลาดของสินค้าน้ำผึ้งชันโรงและพรอพอลิส และประเด็นที่เกี่ยวข้องตามความต้องการของเกษตรกร

วิทยากร (สามารถเลือกข้อใดข้อหนึ่ง หรือผสมผสานกันเพื่อให้ตรงตามความต้องการและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่เกษตรกร)

1. เจ้าหน้าที่จากศูนย์ปฏิบัติการของกรมส่งเสริมการเกษตร ได้แก่ ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจ จ.เชียงใหม่ ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจ จ.ชุมพร ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดขอนแก่น ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดจันทบุรี และศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดอุดรธานี
2. เกษตรกรแปลงใหญ่ในพื้นที่ใกล้เคียง
3. วิทยากรจากสถาบันการศึกษา หรือหน่วยงานอื่นๆ ในพื้นที่ เช่น อุตสาหกรรมจังหวัด พาณิชย์จังหวัด เป็นต้น

หมายเหตุ : สำหรับหัวข้อ “แนวทางการขอรับรองมาตรฐาน GAP ฟาร์มผึ้งชันโรง” ให้เชิญหน่วยงานของกรมปศุสัตว์ในพื้นที่มาร่วมเป็นวิทยากร

1.4 จิ้งหรีด

- ในกรณีที่เป็นเกษตรกรรายใหม่

เนื้อหาหลักสูตร ประกอบด้วย ความรู้ทั่วไปและประโยชน์ของจิ้งหรีด การจัดการเลี้ยงจิ้งหรีด การส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกรผู้เลี้ยงจิ้งหรีด การจัดการผลผลิตและการตลาด การเตรียมความพร้อมเข้าสู่มาตรฐาน GAP และประเด็นอื่น ๆ ตามความต้องการของเกษตรกร

วิทยากร (สามารถเลือกข้อใดข้อหนึ่ง หรือผสมผสานกันเพื่อประโยชน์สูงสุดของเกษตรกร)

1. เจ้าหน้าที่จากศูนย์ปฏิบัติการของกรมส่งเสริมการเกษตร ได้แก่ ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจ จ.เชียงใหม่ ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจ จ.ชุมพร ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดขอนแก่น ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดจันทบุรี และศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดอุดรธานี
2. เกษตรกรแปลงใหญ่ในพื้นที่ใกล้เคียง หรือวิทยากรอื่น ๆ ที่สามารถให้ความรู้ในประเด็นที่ตรงตามความต้องการของเกษตรกร

3. คลิปวิดีโอจากส่วนกลาง

หมายเหตุ : สำหรับหัวข้อ “การเตรียมความพร้อมเข้าสู่มาตรฐาน GAP” ให้เชิญหน่วยงานของกรมปศุสัตว์ในพื้นที่

- ในกรณีที่เป็นเกษตรกรรายเดิม (ปี 2567)

เนื้อหาหลักสูตร ประกอบด้วยเนื้อหาข้อใดข้อหนึ่งหรือผสมผสานตามความต้องการของเกษตรกร

- 1) แนวทางการขอรับรองมาตรฐาน GAP ฟาร์มจิ้งหรีด
 - 2) แนวทางการลดต้นทุนการเลี้ยงจิ้งหรีด
 - 3) ความสำคัญและประโยชน์ของการเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าน้ำผึ้งโพรง เช่น การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ การแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่า ฯลฯ ตามความต้องการของเกษตรกร
 - 4) การตลาดของสินค้าจิ้งหรีด และประเด็นที่เกี่ยวข้องตามความต้องการของเกษตรกร
- วิทยากร (สามารถเลือกข้อใดข้อหนึ่ง หรือผสมผสานกันเพื่อให้ตรงตามความต้องการและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่เกษตรกร)

1. เจ้าหน้าที่จากศูนย์ปฏิบัติการของกรมส่งเสริมการเกษตร ได้แก่ ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจ จ.เชียงใหม่ ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจ จ.ชุมพร ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดขอนแก่น ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดจันทบุรี และศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดอุดรธานี
2. เกษตรกรแปลงใหญ่ในพื้นที่ใกล้เคียง
3. วิทยากรจากสถาบันการศึกษา หรือหน่วยงานอื่นๆ ในพื้นที่ เช่น อุตสาหกรรมจังหวัด พาณิชย์จังหวัด เป็นต้น

หมายเหตุ : สำหรับหัวข้อ “แนวทางการขอรับรองมาตรฐาน GAP ฟาร์มจิ้งหรีด” ให้เชิญหน่วยงานของกรมปศุสัตว์ในพื้นที่มาร่วมเป็นวิทยากร

1.5 ครั้ง

เนื้อหาหลักสูตร ประกอบด้วย ความรู้ทั่วไปและประโยชน์ของการเลี้ยงครั้ง การจัดการการเลี้ยงครั้ง การส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกรผู้เลี้ยงครั้ง การจัดการผลผลิตและการตลาด การแปรรูปครั้งในระดับเกษตรกร และประเด็นอื่น ๆ ตามความต้องการของเกษตรกร

วิทยากร (สามารถเลือกข้อใดข้อหนึ่ง หรือผสมผสานกันเพื่อประโยชน์สูงสุดของเกษตรกร)

1. เจ้าหน้าที่จากศูนย์ปฏิบัติการของกรมส่งเสริมการเกษตร ได้แก่ ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจ จ.เชียงใหม่ ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจ จ.ชุมพร ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดขอนแก่น ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดจันทบุรี และศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดอุดรธานี
2. กลุ่มเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จในพื้นที่ใกล้เคียง หรือวิทยากรอื่น ๆ ที่สามารถให้ความรู้ในประเด็นที่ตรงตามความต้องการของเกษตรกร
3. วิทยากรจากสถาบันการศึกษา หรือหน่วยงานอื่นๆ ในพื้นที่ เช่น อุตสาหกรรมจังหวัด พาณิชย์จังหวัด สภาหอการค้าจังหวัด สภาอุตสาหกรรมจังหวัด เป็นต้น

ภาคผนวก 2

การศึกษาดูงานตามความต้องการของเกษตรกร

สามารถจัดดูงานสามารถจัดศึกษาดูงาน ณ สถานที่ต่าง ๆ ดังนี้

1. ศูนย์ปฏิบัติการของกรมส่งเสริมการเกษตร ได้แก่ ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจ จ.เชียงใหม่ ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจ จ.ชุมพร ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนา

อาชีพการเกษตรจังหวัดขอนแก่น ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดจันทบุรี และศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดอุดรธานี

2. แปลงใหญ่แมลงเศรษฐกิจที่ประสบความสำเร็จในพื้นที่ใกล้เคียง หรือกลุ่มเกษตรกร / กลุ่มวิสาหกิจชุมชนด้านแมลงเศรษฐกิจและการแปรรูป เป็นต้น

3. สถาบันการศึกษาที่มีจุดศึกษาดูงานในประเด็นที่เกษตรกรต้องการ

หมายเหตุ : สามารถเลือกข้อใดข้อหนึ่งตามความเหมาะสม หรือผสมผสานกันเพื่อประโยชน์สูงสุดของเกษตรกร

ภาคผนวก 3

ตัวอย่างปัจจัยการผลิตและวัสดุในการพัฒนาคุณภาพเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าแมลงเศรษฐกิจ

ผึ้งพันธุ์ เช่น กระจ่างพันควั่น เหล็กงัดรัง หมวกกันผึ้งต้อย แผ่นรังเทียม น้ำตาลทราย เกสร นางพญาสายพันธุ์ดี พันธุ์ผึ้ง กล่องเลี้ยง กล่องแยกขยาย ขาตั้งรัง ถังสแตนเลส มีดสแตนเลส ที่กรองน้ำผึ้งสแตนเลส ผ้ากรอง ถาดสแตนเลส ภาชนะบรรจุ ฉลากสติ๊กเกอร์/ เป็นต้น

ผึ้งโพรง เช่น กระจ่างพันควั่น เหล็กงัดรัง หมวกกันผึ้งต้อย กล่องเลี้ยง ขาตั้งรัง ถังสแตนเลส มีดสแตนเลส ที่กรองน้ำผึ้งสแตนเลส ผ้ากรอง ภาชนะบรรจุ ฉลากสติ๊กเกอร์ เป็นต้น/

ผึ้งชันโรง เช่น กล่องเลี้ยง ขาตั้งรัง เหล็กงัดรัง พันธุ์ชันโรง ถังสแตนเลส มีดสแตนเลส ที่กรองน้ำผึ้งสแตนเลส ผ้ากรอง ภาชนะบรรจุ ฉลากสติ๊กเกอร์ เป็นต้น/

จิ้งหรีด เช่น กล่องเลี้ยงจิ้งหรีด อาหารสำหรับเลี้ยงจิ้งหรีด แฉ่งไข่ ภาชนะสำหรับใส่อาหารและน้ำจิ้งหรีด กะละมังอลูมิเนียม หม้อ ถังน้ำ มุ้งตาข่าย สแตน ภาชนะบรรจุ ฉลากสติ๊กเกอร์/ เป็นต้น

ครั่ง เช่น พันธุ์ครั่ง วัสดุสำหรับห่อพันธุ์ครั่ง อุปกรณ์ตัดแต่งกิ่งไม้เลี้ยงครั่ง เป็นต้น

ภาคผนวก 4

เพิ่มศักยภาพการผลิต รวบรวมพันธุ์ และขยายพันธุ์แมลงเศรษฐกิจ

ให้ศูนย์ปฏิบัติการ ดำเนินการดังนี้

- 1) ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจจังหวัดเชียงใหม่

ดำเนินการเพิ่มศักยภาพการผลิต รวบรวมพันธุ์ ขยายพันธุ์แมลงเศรษฐกิจ ผึ้งพันธุ์ ผึ้งโพรง ชันโรง ครั่ง จิ้งหรีด และแมลงเศรษฐกิจชนิดอื่นๆ

- 2) ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจจังหวัดชุมพร

ดำเนินการเพิ่มศักยภาพการผลิต รวบรวมพันธุ์ และขยายพันธุ์แมลงเศรษฐกิจ ผึ้งพันธุ์ ผึ้งโพรง ชันโรง จิ้งหรีด และแมลงเศรษฐกิจชนิดอื่นๆ

- 3) ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดขอนแก่น

ดำเนินการเพิ่มศักยภาพการผลิต รวบรวมพันธุ์ และขยายพันธุ์แมลงเศรษฐกิจ ผึ้งพันธุ์ ผึ้งโพรง ชันโรง ครั่ง จิ้งหรีด และพัฒนาแนวทางการส่งเสริมแมลงเศรษฐกิจชนิดใหม่ เช่น หนอนนก แมลงโปรตีน (BSF) และแมลงเศรษฐกิจชนิดอื่นๆ

- 4) ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดจันทบุรี

ดำเนินการเพิ่มศักยภาพการผลิต รวบรวมพันธุ์ และขยายพันธุ์แมลงเศรษฐกิจ ผึ้งพันธุ์ ผึ้งโพรง ชันโรง จิ้งหรีด และแมลงเศรษฐกิจชนิดอื่นๆ

- 5) ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดอุดรธานี

ดำเนินการเพิ่มศักยภาพการผลิต รวบรวมพันธุ์ และขยายพันธุ์แมลงเศรษฐกิจ ผึ้งพันธุ์ ผึ้งโพรง ชันโรง ครั่ง จิ้งหรีด และแมลงเศรษฐกิจชนิดอื่นๆ

แบบเก็บข้อมูลผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรชีวภาพเพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทาน
เศรษฐกิจชีวภาพ ปี 2568

กิจกรรม เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ (กมศ.1 – 8)

- สามารถ Download แบบสอบถามตามชนิดแมลงได้ตาม QR code ด้านล่างนี้

ชนิดแมลงเศรษฐกิจ	QR code
ผึ้งพันธุ์	
ผึ้งโพรง	
ชันโรง	
จิ้งหรีด	
คิ้ง	

หมายเหตุ : ส่งแบบ กมศ 1.ให้กรมส่งเสริมการเกษตรทาง E-mail : beecenter6102@gmail.com
ภายในวันที่ 30 เมษายน 2568

แบบรายงานผลวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่และจัดทำแผนการพัฒนาสินค้าแมลงเศรษฐกิจ
โครงการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรชีวภาพ ปี 2568
กิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ
จังหวัด.....

วิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่และจัดทำแผนการพัฒนาสินค้าแมลงเศรษฐกิจ

1. วัน เดือน ปี ที่ดำเนินการ
2. ศักยภาพของพื้นที่และประเด็นปัญหา
3. ชนิดแมลงเศรษฐกิจที่ต้องการพัฒนา
4. จุดเน้นและองค์ความรู้ที่เกษตรกรต้องการเพื่อกำหนดหลักสูตรในการจัดกระบวนการเรียนรู้
5. แนวทางการแก้ไข / ข้อเสนอแนะ
6. ภาพกิจกรรมที่ดำเนินการ (แนบไฟล์ภาพต้นฉบับ (สกุล .jpg .jpeg .gif .png มาด้วย)

ลงชื่อ.....เจ้าหน้าที่
ผู้รับผิดชอบ
()
ตำแหน่ง.....
หมายเลขโทรศัพท์.....
วันที่รายงาน.....

หมายเหตุ : ส่งแบบสรุปผลการดำเนินงานฯ ให้กรมส่งเสริมการเกษตรทาง E – mail : beecenter6102@gmail.com
ภายในวันที่ 30 เมษายน 2568

แบบรายงานโครงสร้างกลุ่ม
โครงการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรชีวภาพเพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานเศรษฐกิจชีวภาพ ปี 2568
กิจกรรม เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ
จังหวัด.....

ส่วนที่ ข้อมูลทั่วไป 1 ของกลุ่ม

- 1.1 ชื่อกลุ่ม.....
1.2 ที่ตั้งกลุ่ม.....
1.3 (ชื่อ) สกุล-ประธานกลุ่ม.....
ที่อยู่.....
เบอร์โทรศัพท์.....

ส่วนที่ 2 โครงสร้างของกลุ่ม

ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง
1.	ประธาน	16.	
2.	รองประธาน	17.	
3.	เลขานุการ	18.	
4.	เหรัญญิก	19.	
5.	ประชาสัมพันธ์	20.	
6.		21.	
7.		22.	
8.		23.	
9.		24.	
10.		25.	
11.		26.	
12.		27.	
13.		28.	
14.		29.	
15.		30.	

* ตำแหน่งสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามโครงสร้างจริงของกลุ่ม

ลงชื่อ.....เจ้าหน้าที่

ผู้รับผิดชอบ

()

ตำแหน่ง.....

หมายเลขโทรศัพท์.....

วันที่รายงาน.....

หมายเหตุ ส่งแบบสรุปผลการดำเนินงานฯ ให้กรมส่งเสริมการเกษตรทาง Email: beecenter6102@hotmail.com
ภายในวันที่ 30 เมษายน 2568

แบบรายงานผลการจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ด้านแมลงเศรษฐกิจ และการศึกษาดูงาน
โครงการส่งเสริมและพัฒนการผลิตสินค้าเกษตรชีวภาพเพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานเศรษฐกิจชีวภาพ
ปี 2568
กิจกรรม เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ
จังหวัด.....

แบบรายงานผลการจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ด้านแมลงเศรษฐกิจ และการศึกษาดูงาน

1. วัน เดือน ปี ที่ดำเนินการ
2. จำนวนเกษตรกรที่เข้าร่วมราย (แนบรายชื่อ)
3. เนื้อหา / หลักสูตรที่ถ่ายทอด
4. ชื่อ / สถานที่ศึกษาดูงาน (ถ้ามี)
5. ประเด็นที่ศึกษาดูงาน (ถ้ามี)
6. สรุปผลการดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้
7. ภาพกิจกรรมที่ดำเนินการ (แนบไฟล์ภาพต้นฉบับ (สกุล .jpg .jpeg .gif .png มาด้วย)

ลงชื่อ.....เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ
()
ตำแหน่ง.....
หมายเลขโทรศัพท์.....
วันที่รายงาน.....

หมายเหตุ : ส่งแบบสรุปผลการดำเนินงานฯ ให้กรมส่งเสริมการเกษตรทาง E – mail : beecenter6102@gmail.com
ภายในวันที่ 30 เมษายน 2568

แบบรายงานผลการจัดทำแปลงขยายพันธุ์และรวบรวมพันธุ์แมลงเศรษฐกิจ
โครงการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรชีวภาพเพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานเศรษฐกิจชีวภาพ
ปี 2568
กิจกรรม เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ
ศูนย์.....

การพัฒนาศูนย์การเรียนรู้แมลงเศรษฐกิจ (รายงานผลตามประเด็น ดังนี้)

1. วัน เดือน ปี ที่ดำเนินการ
2. วิธีการขยายพันธุ์แมลงเศรษฐกิจ/เทคนิคพิเศษ (ขั้นตอนการผลิต และภาพประกอบ)
3. รายงานปริมาณการผลิตขยายแมลงเศรษฐกิจที่ดำเนินการในปีงบประมาณ 2568
(ชนิดแมลง และปริมาณการผลิต)
4. จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการสนับสนุนพันธุ์แมลงเศรษฐกิจ
(ระบุ ชนิดแมลง/จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการสนับสนุน/ปริมาณที่เกษตรกรได้รับการสนับสนุนต่อ 1 ราย)
6. ภาพกิจกรรมที่ดำเนินการ (แนบไฟล์ภาพต้นฉบับ (สกุล .jpg .jpeg .gif .png มาด้วย)
7. ปัญหาอุปสรรคในการจัดทำแปลงขยายพันธุ์และรวบรวมพันธุ์แมลงเศรษฐกิจ/แนวทางแก้ไข/
ข้อเสนอแนะ

ลงชื่อ.....เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ

()

ตำแหน่ง.....

หมายเลขโทรศัพท์.....

วันที่รายงาน.....

หมายเหตุ : ส่งแบบสรุปผลการดำเนินงานฯ ให้กรมส่งเสริมการเกษตรทาง E – mail : beecenter6102@gmail.com
ภายในวันที่ 15 กันยายน 2568

แบบรายงานผลศึกษาทดสอบเพื่อพัฒนางานส่งเสริมแมลงเศรษฐกิจ
โครงการส่งเสริมและพัฒนากิจการผลิตสินค้าเกษตรชีวภาพเพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานเศรษฐกิจชีวภาพ
ปี 2568
กิจกรรม เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ
ศูนย์.....

การผลิตและขยายพันธุ์แมลงเศรษฐกิจ (รายงานผลตามประเด็น ดังนี้)

1. ชื่อเรื่อง
2. บทนำ
3. วัตถุประสงค์
4. ระยะเวลาดำเนินการ
5. สถานที่ดำเนินการ
6. วิธีการ
7. ผลการดำเนินงาน
8. ภาพกิจกรรมที่ดำเนินการ (แนบไฟล์ภาพต้นฉบับ (สกุล .jpg .jpeg .gif .png มาด้วย)
9. ปัญหาอุปสรรค/แนวทางการแก้ไข/ข้อเสนอแนะ
10. หน่วยงานที่ขอรับการสนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติมในการศึกษาทดสอบ/วิจัยร่วม (ถ้ามี)

ลงชื่อ.....เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ
()
ตำแหน่ง.....
หมายเลขโทรศัพท์.....
วันที่รายงาน.....

หมายเหตุ : ส่งแบบสรุปผลการดำเนินงานฯ ให้กรมส่งเสริมการเกษตรทาง E – mail : beecenter6102@gmail.com
ภายในวันที่ 15 กันยายน 2568

แบบรายงานผลการยกระดับน้ำผึ้งเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น
โครงการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรชีวภาพเพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานเศรษฐกิจชีวภาพ
ปี 2568
กิจกรรม เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ
ศูนย์.....

บริการตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำผึ้งให้แก่เกษตรกร

1. รายงานจำนวนเกษตรกรที่ส่งน้ำผึ้งเข้าตรวจวิเคราะห์
2. รายงานผล ดังนี้

ที่	ชื่อ - นามสกุล เกษตรกร	ชนิดน้ำผึ้ง ตัวอย่าง ที่ส่งตรวจ	จำนวน ตัวอย่าง ที่ส่ง ตรวจ	ผลการ ตรวจ วิเคราะห์ (ระบุค่า ต่างๆ)	ผลการ ประเมิน (ผ่าน/ไม่ ผ่าน)	จำนวน สต็อกเกอร์ที่ สนับสนุน	วันสิ้นสุด การ รับรอง
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							
8							
9							
10							

ลงชื่อ.....เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ

()

ตำแหน่ง.....

หมายเลขโทรศัพท์.....

วันที่รายงาน.....

หมายเหตุ : ส่งแบบสรุปผลการดำเนินงานฯ ให้กรมส่งเสริมการเกษตรทาง E – mail : beecenter6102@gmail.com
ภายในวันที่ 15 กันยายน 2568

แบบรายงานผลการติดตามและประเมินสถานการณ์การพัฒนาสินค้าแมลงเศรษฐกิจ
โครงการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรชีวภาพ ปี 2568
กิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ
สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่.....

การติดตามและประเมินสถานการณ์การพัฒนาสินค้าแมลงเศรษฐกิจ

1. วัน เดือน ปี ที่ดำเนินการ
2. ศักยภาพของพื้นที่และประเด็นปัญหา
3. ชนิดแมลงเศรษฐกิจและประเด็นการตรวจติดตามสถานการณ์การพัฒนาสินค้าแมลงเศรษฐกิจ
4. จุดเน้นและองค์ความรู้ที่เกษตรกรต้องการเพื่อกำหนดหลักสูตรในการจัดกระบวนการเรียนรู้
5. แนวทางการแก้ไข / ข้อเสนอแนะ
6. ภาพกิจกรรมที่ดำเนินการ (แนบไฟล์ภาพต้นฉบับ (สกุล .jpg .jpeg .gif .png มาด้วย)

ลงชื่อ.....เจ้าหน้าที่
ผู้รับผิดชอบ
()
ตำแหน่ง.....
หมายเลขโทรศัพท์.....
วันที่รายงาน.....

หมายเหตุ : ส่งแบบสรุปผลการดำเนินงานฯ ให้กรมส่งเสริมการเกษตรทาง E – mail : beecenter6102@gmail.com
ภายในวันที่ 15 กันยายน 2568